

Takarmányozás – interjú Péntes Gáborral

Napjainkban a lovak takarmányozása nagyon sarkalatos kérdés. Alapjában véve elmondható, hogy ahány ház, annyi szokás - lovardák és istállók tekintetében. A lótaratók akkurátusan ügyelnek a takarmány megválasztására, mennyiségére, az adagolás módjára. Konkrét elképzeléseik vannak arra nézve, mit szeretnének látni, mikor túlsúlyos és mikor alultáplált egy ló; milyen táplálék kiegészítést válasszanak lovaiknak és mikor, hogyan adagolják őket.

Így, nagyvonalakban körülírva, a lótarató egy felelősségteljes lovas társadalomra enged következtetni. De vajon tényleg megfelelően választunk? Manapság, mikor elhalmoznak minket a különféle tápok és kiegészítő termékek, meg tudjuk-e ítélni, hogy mikor, milyen módon takarmányozunk, s meg tudjuk-e ítélni, hogy mit várhatunk az egyes megoldásoktól?

„Alapvetően - s ezt nagyrészt mindenki tudja - a takarmányon nagyon sok minden múlik. A csikó nevelése, a felnőtt ló kiképzése, egészségi állapota, teljesítménye, az idős lovak általános kondíciója, mind mind csak akkor tud teljessé válni, ha a takarmányozás megfelelő hozzáértéssel történik.” – kezdi beszélgetésünket Péntes Gábor, a Töki Lovashuszárok elnöke, a töki Vadaskerti Ménes vezetője.

„1986 óta vagyok a szakmában, s fontos kihangsúlyoznom, hogy ez egy szakma, amit manapság hajlamosak elfelejteni az emberek, mikor a lovassport, s életmód átlényegült egyfajta hobbivá. A kereskedelem nagyon sok mindent kínál megoldásként a különböző problémákra, s a rengeteg termék használatát követően nagyon sok lett a 'szakember'. A sok 'szakember' pedig alapvetően azt felejt el, hogy a lovat önmagát kell nézni, a lófajtát önmagát, nem pedig azt, amit mi szeretnénk 'csinálni' a rendelkezésünkre álló lóból.”

Gábor a kaposvári Agrártudományi Egyetemen és a Pannon Lovas Akadémián végzett. Ismereteit számos pályatársal együtt dolgozva gazdagította, hol idehaza, hol olyan nagynevű akadémiát látogatva, mint a spanyolországi Jerez városában működő Real Escuela Andaluza del Arte Ecuestre. A lovas kultúra iránti tiszteletét, a magyar huszárhagyományokból gyökerező lóképzés elveit számtalan tanítványával osztotta már meg, s immáron tizenhetedik éve tevékenykedik nemzetközi szinten a Magyar Lovas Hagományok képviselőjeként. Lovak iránti szeretetét, a lovaglás művészetét már egészen fiatalon szívta magába, s pályáját ménesgazdasági körülmények között kezdte, melyre a mai napig komoly tapasztalati alapként emlékszik vissza:

„Abban az időben még nem nagyon volt táplálék-kiegészítés, sem táp, amivel manipulálhattunk volna. Az általános etetési sémát követtük: abrak - ami roppantott, locsolt zabból (5 kg/ló/nap) és korpából (1/3 rész adagonként) állt, illetve szálas takarmány - ami széna volt. A takarmány mindenkori összetétele függ a ló napi munkájától, nemétől, nemének teljesítményétől. A vemhes kancáknál nagyon fontos volt a fehérje pótlás, például lucerna formájában, vagy az ásványi-anyag pótlás, ami takarmánymész és nyalósó lehetett. A méneknek E-vitamint és nyers tojást adtunk, energia-pótlásra kukoricadarát (napi fél kg/ló). Kaptak még korpát és napraforgó magot. Sokszor kérdeznak a lucerna adásáról. A lucerna etetése, véleményem szerint, hozzáállás

kérdése. Egyes országokban, ahol nem terem kaszálni való fű, a lucerna megél. Mélyben eredő gyökerei és szárazságtűrő volta megfelelővé teszik takarmánynövényként való termesztésre.

Azonban a betakarítása és tárolása igen macerás. Vannak lófajták, amelyek országuk elhelyezkedéséből adódóan csak lucernát fogyasztanak, s ehhez igazítják a takarmányozás többi elemét. Hazánkban, tapasztalataim alapján, nem látok különösen nagy különbséget egy jó minőségű abrak/széna és egy jó minőségű széna – lucerna vegyesen/kevés abrak takarmányozása között. Az mindenképpen fontos, hogy egyes lovak érzékenyebbek lehetnek a nagyobb fehérje-tartalomra, ezért a lucerna etetése odafigyelést igényel. A tápanyag minőségének és származási helyének nagyon megbízhatónak kell lennie. Legtöbb esetben a telepek maguk termelték meg a szükséges takarmányt évről évre. Manapság már egyre kevesebb az önellátó telep, így még fontosabbá vált az, hogy csakis olyan helyről vegyünk takarmányt - legyen az akár kész táp -, ahol megbízható a tárolás és a szavatosság. Természetesen ettünk még zöldet, idény gyümölcsöket, sárgarépat, cukorrépat illetve melaszt. További kiegészítő terápiákat csak akkor alkalmaztunk, ha úgy ítéltük meg: szükséges. Ekkor állatorvos, vérvétel, majd célzott terápia következett.

Szakember nélkül egy problémát nem lehet kezelni. Illetve lehet, csak nem vezet eredményre.”

A manapság még működő ménesbirtokok, vagy nagy tenyészetek a lófajtákat bizonyos szakági szempontok szerint tenyésztik. A különböző lófajták nem csak a különféle szakágakban való hasznosításukban térnek el egymástól, hanem a takarmányozásban is lehetnek óriási különbségek, ha az egészséget és az optimális fizikumot nézzük.

„Elmondhatom, hogy a lovakat születésüktől a halálukig kísértem, s ezen az életúton sokszor megtapasztaltam a fajtánkénti különbségeket. A tenyésztés során a legfontosabb szempontok összessége a szervezeti szilárdság. Sajnos ezek a szempontok nem mindig teljesülnek, ezért a szervezeti szilárdságot el kell valahogy érni. A legrosszabb esetben nem lehet elérni, azonban előfordul, hogy a normális környezeti hatásokra genetikailag érzékenyebb lovaknál megfelelő takarmányozással és táplálék-kiegészítésekkel eredményesek lehetünk. A fajtákat és a tenyészeteket kell alapul venni. Régebben sem volt ez másként. A napóleoni háborúk idején, az orosz frontról hazatérő francia katonák a parasztházak nádtetejét etették fel a lovakkal takarmány híján. A francia lovak elhullottak, a kozák lovak túléltek. Hál’ Istennek, nem kell ilyen szélsőségekbe bocsátkoznunk, de az egyre növekvő kínálattal rendelkező piac jócskán megnehezíti a lótaratók döntését. S főleg azért, mert a legtöbb helyen nincsen igazi szakember: akadémikus képzés nincs, zabmester – aki mindent tudott, s komplex tudását még úgy örökölte, ahogy a kiképzők is régen – már nem található a lovardákban. A Világ úgy alakult, hogy a lótaratók a valóságot sokkal nehezebben hiszik el, mint a valótlanosságokat.”

Gábor alapvető tapasztalataiból úgy hihetnénk, Ő sosem nyúlt táplálék-kiegészítéshez. Lovait kiválóan válogatva, az alap-takarmányozással sikerült mind egészségben, mind teljesítményben a tökéletesre törekednie. Vajon ez valóban így van?

„A lovaimnál mindig igyekeztem a szerint az elv szerint eljárni, amit magam is tanultam, és éveken át - a lovakkal valóban együtt élve - alkalmaztam. Általánosságban sikerült. A tápok megjelenésével azonban pár ló esetében a kiszámíthatóság győzött. A tápok mellett kevesebb zab adásával, kiszámíthatóbb eredmények születnek. A kiegészítő termékeket preventív

alkalmaznám, s alkalmazom is például túlnőtt csikóm esetében, ahol az ízületi támogatás elengedhetetlen. Véleményem szerint, ez a lényeg: a kiegészítéseket preventív célzattal adagolni, hogy később ne legyen baj. Más eset volt a vitamin adása. Sosem alkalmaztam ilyesmit, ellenben elégedetlen voltam a lovak tápanyag-felhasználásával. Azt szerettem volna, ha jobban hasznosítanak és energikusabbak lesznek.

Az Everyday Vitamin&Mineral készítményt 2016 tavaszán alkalmaztam először lovaimon. Probiotikum tartalma miatt úgy gondoltam, hogy az elvárásaimat teljesíteni tudja. Nagyon szimpatikus volt még az a tulajdonsága is, hogy nem kell folyamatosan etetni, hanem elég a kritikus időben: tavasszal és ősszel, mellette pedig a megszokott takarmányozás folytatható.

12 hétig etettem lovaimmal az Everyday Vitamin&Mineral készítményt, s az eredmény minden elvárásomnak megfelelt! A fokozott felszívódás, valamint a vitamin és ásványi-anyag pótlás következtében jobb lett a kondíciójuk, munkavégzésük könnyedebbé vált. Külalokban egyértelműen megmutatkozott a hatás, s a lovak kedve is határozottan jobb lett.”

A különböző tápok és takarmány-kiegészítők adása nem helyettesíti a megfelelő takarmányozást. A lótartóknak és telepvezetőknek az optimális takarmányozásra kell törekedniük, s segíteniük egymást, ha valakinél gondok adódnak. Gábor harminc évét átfogó tapasztalata alapján mi lehet a legfontosabb üzenet a lótartók számára?

„A takarmányozás alapjai az évek alatt voltaképp nem változtak: a Világ elvárásai változtak meg. A természetes - mesterséges anyagoktól mentes - takarmányozásra kellene törekednünk. Ha kiegészítéshez kell nyúlni, akkor pedig egyeztessünk szakemberekkel, ne magunk döntsünk. Hívjunk állatorvost és kérdezzük meg a tapasztalt lovasokat. Csak egészséges lovakkal lehetünk eredményesek.”